

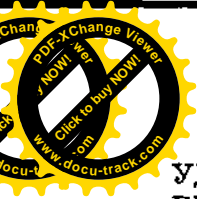
МВС України
Харківський національний університет внутрішніх справ
Кафедра цивільно-правових дисциплін
Кафедра охорони інтелектуальної власності, цивільного права та процесу
Кафедра правового забезпечення господарської діяльності
Всеукраїнська громадська організація «Асоціація цивілістів України»

Проблеми цивільного права та процесу

Матеріали
науково-практичної конференції,
присвяченої світлій пам'яті
Олександра Анатолійовича Пушкіна

25 травня 2013 р.

Харків 2013

УДК 346+347
ББК 67.404(4 УКР)+67.410(4 УКР)
П 78

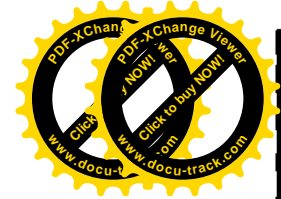
**Рекомендовано до видання організаційним комітетом
15 травня 2013 р.**

П 78 **Проблеми цивільного права та процесу** : матеріали наук.-практ. конф., присвяченій пам'яті професора О. А. Пушкіна (25 травня 2013 р.). – Х. : Харківський національний університет внутрішніх справ; Золота миля, 2013. – 652 с.

Відповідальний за випуск проф. В. А. Кройтор

**Матеріали надано в австрській редакції.
Стиль та орфографія збережені**

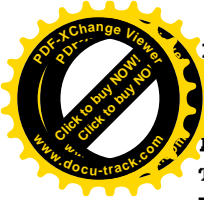
© Харківський національний університет
внутрішніх справ, 2013

Зміст

ТЕЗИ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ

Борисова В. І. ПРАВОЗДАТНІСТЬ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ В ПРОЦЕСІ ЛІКВІДАЦІ ЧЕРЕЗ ПРОЦЕДУРУ БАНКРУТСТВА	21
Спасибо-Фатеева И.В. ВЗГЛЯД НА ЮРИДИЧЕСКОЕ ЛИЦО КАК СИСТЕМУ КОНТРАКТОВ	25
Галянтич М. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ	31
Мічурін Є.О. ОБМЕЖЕННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ – РІЗНІ АСПЕКТИ РОЗУМІННЯ	38
Ясинок М.М. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРЕЦЕДЕНТНОГО ПРАВА АНГЛІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ПРЕЦЕДЕНТНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ	42
Шишка Р. Б. ПРЕТЕНДЕНТИ НА СПАДЩИНУ ТА СПАДКОЄМЦІ У СПАДКОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ	46
Кройтор В. А. ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ОЗНАК ПОНЯТТЯ ПРИНЦИПІВ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА	55
Сліпченко С. О. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВОВІДНОСИН З ОБОРОТОЗДАТНИМИ ОБ'ЄКТАМИ	61

визнання правочинів недійсними» від 06.11. 2009 р. № 9 [2] згідно статей 215 і 216 ЦК, суди вправі з дотриманням правил підсудності розглядати позови: про визнання оспорюваної правочину недійсним і застосування наслідків його недійсності; про встановлення нікчемності правочину і застосування наслідків його недійсності. Проте, представник С.Г.Марунчак обрав предметом позову недійсність нікчемного правочину, посилаючись при цьому на п.7 зазначеної Постанови, де вказується на те, що у разі якщо під час розгляду спору про визнання правочину недійсним як оспорюваного та застосування наслідків його недійсності буде встановлено наявність підстав, передбачених законодавством, вважати такий правочин нікчемним, суд, вказуючи про нікчемність такого правочину, одночасно застосовує наслідки недійсності нікчемного правочину. Однак він при цьому не взяв до уваги того, що правочин є оспорюваним. Із вказаного пункту Постанови, С.Г.Марунчак не взято до уваги й того, що нікчемність оспорюваного правочину, у зв'язку з цим повинна встановлюватись в суді. В такому разі *лише суд, встановивши нікчемність оспорюваного правочину, одночасно застосовує наслідки недійсності нікчемного правочину* (п.7 вказаної Постанови), що й було відображено у рішенні суду I інстанції по даній справі.

Водночас, як вбачається із матеріалів справи позивач, посилаючись на нечесну підприємницьку практику, вказує також на відсутність у відповідача ліцензії на надання фінансових послуг. Це також впливає з апеляційної скарги представника ТОВ «ДІЯ ФІНАНС», де він зазначає, що відсутність ліцензії у ТОВ на такий вид діяльності не є підставою для висновку, що укладений між ним та С.Г.Марунчак договір є нікчемним. У рішенні суду I інстанції вказується, що представник ТОВ «ДІЯ ФІНАНС» надіслав письмове заперечення в якому йдеться про те, що між сторонами укладено договір про надання фінансової послуги «адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах». Законом України від 2 червня 2011 року N 3462-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання ринків фінансових послуг», який набув чинності з 8 січня 2012 року, статтю 4 Закону Про фінансові послуги доповнено пунктом 11-1, відповідно до якого діяльність із адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах віднесено до *переліку фінансових послуг*. Таке формулювання оспорюваного договору вказує на

те, що суд I інстанції, прийнявши рішення про застосування наслідків недійсності нікчемного правочину, проігнорував смислання на п. 4 ч. 1 ст. 34 Закону «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», згідно якого придбання фінансових активів від фізичних осіб, може здійснюватись *лише фінансовими установами після отримання відповідної ліцензії*. Як зазначається в Листі ВССУ від 28.05.2012 р. «Щодо деяких спірних питань судової практики при вирішенні спорів про визнання недійсними (розірвання) договорів по адмініструванню фінансових активів для придбання товарів у групах» (яке також не взято до уваги судом) [3], відповідно до статей 212-214 ЦПК України при розгляді справи суд повинен перевіряти доводи позивача та надати правову оцінку наявним у матеріалах справи доказам, з'ясувати, чи охоплюються правовідносини, що виникли між сторонами, поняттям «операції з адміністрування придбання у групах», чи діяльність відповідача підпадає під цю категорію послуг, чи відноситься вона до сфери фінансових послуг.

В Листі також зазначається, що якщо позов пред'явлено з підстав недійсності договору по адмініструванню фінансових активів для придбання товарів у групах через невідповідність вимогам Закону України «Про захист прав споживачів» (наявність пірамідальної схеми), суд у кожному конкретному випадку досліджує подані йому докази та перевіряє, чи укладено правочин, предметом якого є надання послуг. Якщо суд встановлює, що діяльність відповідача підпадає під ознаки п. 7 ч.3 ст.19 вказаного Закону, то відповідно до ч. 6 ст.19 цього Закону такий правочин є недійсним.

Тож для правильного визначення юридичної природи договору суду I інстанції необхідно встановити також те, чи не охоплюються ці правовідносини ст. 227 ЦК, яка передбачає, що наслідки укладення юридичною особою правочину, якого вона не мала права вчиняти поширюється на правочини, здійснені юридичною особою, яка не має ліцензії на відповідний вид діяльності (що явно вбачається з матеріалів справи цього суду). Такі правочини є оспорюваними згідно п.17 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними» від 06.11. 2009 р. № 9. Вимоги про визнання такого правочину недійсним можуть заявлятися як сторонами правочину, так і

будь-якою заінтересованою особою в разі, якщо таким правом порушено її права чи законні інтереси, а також органами державної влади, які відповідно до закону здійснюють контроль за видом діяльності, яка потребує ліцензування.

Таким чином, із матеріалів даної справи впливає невірне визначення предмету позову представником позивача та не-правильне застосування судом I інстанції норми матеріально-го права через що, зокрема, Верховним Судом України було прийнято ухвалу про її перегляд. За своєю юридичною природою такі правочини, безумовно, слід вважати оспорюваними. Факт відсутності ліцензії у відповідача при здійсненні ним нечесної підприємницької практики та не врахування змін до законодавства, додатково підкріплює цей факт. Тому є всі підстави для визнання оспорюваного правочину недійсним із застосуванням наслідків його недійсності.

Література:

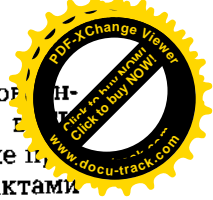
1. Закон України від 15.12.93 р. № 3682-ХІІ «Про захист прав споживачів».
2. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними» від 06.11. 2009 р. № 9.
3. Лист ВССУ від 28.05.2012 р. Щодо деяких спірних питань судової практики при вирішенні спорів про визнання недійсними (розірвання) договорів по адмініструванню фінансових активів для придбання товарів у групах.

ЛИЧНЫЕ НЕИМУЩЕСТВЕННЫЕ ПРАВА ЛИЦ, КОТОРЫЕ НЕ ДОСТИГЛИ СОВЕРШЕННОЛЕТИЯ, В ГРАЖДАНСКОМ ПРАВЕ

Евко В.Ю.,

*доцент, кандидат юридических наук,
доцент кафедры охраны интеллектуальной собственности,
гражданского права и процесса ХНУВС*

В соответствии с нормами ГК Украины все физические лица обладают способностью иметь гражданские права и обязанности (правоспособностью), которая не зависит ни от возраста, ни от состояния здоровья физического лица, ни от других факторов. Не являются исключением и лица, не достигшие совершеннолетия, которые, как и все другие физические

лица имеют все личные неимущественные права, установленные Конституцией и ГК Украины. Кроме названных в Конституции Украины нормативных актов, личные неимущественные права устанавливаются иными нормативно-правовыми актами различного уровня. Среди них приоритетное место занимает Конвенция о правах ребенка, ратифицированная Украиной в 1991 году (далее – Конвенция). Личные неимущественные права детей в семейных отношениях установлены нормами СК Украины. Комплексным нормативным актом, который устанавливает перечень неимущественных прав детей в различных сферах их жизни является Закон Украины «Об охране детства» от 26.04.2001 и другие.

Есть основания полагать, что личные неимущественные права, которые установлены нормами ГК Украины отличны от тех, которые регулируются нормами СК Украины в силу своей природы и субъектного состава участников правоотношений, которые возникают при их осуществлении.

Так, в семейном праве природа личных неимущественных прав такова, что они осуществляются лицами, которые не достигли совершеннолетия, самостоятельно, поскольку их контрагентами в семейных отношениях являются их родители. В гражданском же праве личные неимущественные права лиц, которые не достигли совершеннолетия. Можно разделить на три категории:

- 1) личные неимущественные права, которые такие лица могут осуществлять самостоятельно (ст. ст. 291, 292, 300, 301, 302, 303 ГК Украины и др.);
- 2) личные неимущественные права, которые в их интересах могут осуществлять родители (усыновители), опекун, попечитель (ст. ст. 281, 283, 284, 288, 289 ГК Украины и др.);
- 3) личные неимущественные права, которые не могут быть в их интересах осуществлены даже их законными представителями, поскольку такие права возникают у физического лица лишь по достижению определенного возраста и могут быть осуществлены только ими самостоятельно (ч. 3, 5, 7 ст. 281, ч. 4 с. 284, ч.1 ст. 290 ГК Украины и др.).

Личные неимущественные права в гражданском праве в отличие от неимущественных прав семейных, имеют бессрочный характер, и с достижением физическим лицом определенного возраста, их объем увеличивается, в то время как не-